

DANIEL SOKOŁOWSKI

GIEŁDA, PASJA,

PIENIĄDZE

JAK ZAMIENIĆ OSZCZĘDNOŚCI
W TRAFIONE INWESTYCJE

NA GPW?

© Copyright by Złote Myśli & Daniel Sokołowski, rok 2012

Autor: Daniel Sokołowski

Tytuł: Giełda, pasja, pieniądze

Wydanie I

Data: 29.05.2012

ISBN: 978-83-7701-544-5

Projekt okładki: Janusz Skierkowski

Redakcja: Magdalena Michalak, Sylwia Fortuna

Skład: Magda Wasilewska

Wydawnictwo Złote Myśli sp. z o.o.

44-117 Gliwice

ul. Toszecka 102

www.ZloteMysli.pl

e-mail: kontakt@zlotemysli.pl

Autor oraz Wydawnictwo „Złote Myśli” dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo „Złote Myśli” nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Niniejsza publikacja, ani żadna jej część, nie może być kopiowana, ani w jakikolwiek inny sposób reprodukowana, powielana, ani odczytywana w środkach publicznego przekazu bez pisemnej zgody wydawcy. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

All rights reserved.

Spis treści

1. Zawód: inwestor giełdowy.....	7
1.1. Kim jest inwestor	9
1.2. Ile na start.....	10
1.3. Rekin giełdowy.....	12
1.4. Trudne początki.....	12
1.5. Co kupuje inwestor.....	13
1.6. Funkcjonowanie giełdy	15
2. Inwestowanie.....	21
2.1. O czym inwestor wiedzieć powinien.....	21
2.2. Giełda i hazard.....	22
Zasady Gamboni.....	22
2.3. Test umiejętności.....	25
2.4. Doświadczenie kosztuje.....	26
3. Oczekiwania	29
3.1. Trudne decyzje	29
3.2. Złoty strzał.....	32
4. Cechy mistrza.....	35
4.1. Cierpliwość.....	35
4.2. Elastyczność.....	36
4.3. Odporność na stres.....	37
4.4. Dyscyplina.....	38
4.5. Pokora.....	39
4.6. Wytrwałość.....	39
4.7. Motywacja.....	40
5. Trzyście zasad inwestora.....	43
5.1. Myśl samodzielnie	43
5.2. Inwestuj w wiedzę.....	45
5.3. Stwórz strategię inwestycyjną.....	46
5.4. Płyn z prądem	47
5.5. Chroni kapitał.....	48
5.6. Ograniczaj straty, a zyski niech rosną.....	49
5.7. Nie bądź chciwy.....	50
5.8. Przygotuj odpowiednie warunki pracy	51
5.9. Pamiętaj o istnieniu zleceń stop loss.....	52

5.10. Cierpliwość i dyscyplina	53
5.11. Bądź na bieżąco	54
5.12. Nie poganiaj swoich decyzji.....	54
5.13. Pracuj nad sobą — nie panikuj	56
6. Jak nie zostać pożartym.....	59
6.1. Ochrona kapitału	60
6.2. Zarządzanie pozycją.....	60
6.3. Strata	61
6.4. Błędy, które popełniamy	63
6.5. Informacje	65
6.5. Serwisy informacyjne.....	66
6.6. Fora dyskusyjne.....	66
6.7. Notowania spółek.....	67
6.8. Serwisy zagraniczne	67
7. Drogo czy tanio.....	69
7.1. Wycena spółki	69
7.2. Hossa, bessa	71
7.3. Dodatkowe czynniki	74
7.4. Raporty finansowe spółki.....	76
8. Strategie inwestycyjne	81
8.1. Średnie kroczące.....	83
8.2. Wstęga Bollingera.....	86
8.3. Formacje świecowe	88
Objęcie hossy	88
Objęcie bessy	89
Spadająca gwiazda.....	90
Gwiazda poranna	91
Gwiazda wieczorna	92
8.4. Spekulacja	94
8.5. Wsparcia i opory.....	96
8.6. Luki	99
Rodzaje luk.....	99
Kiedy powstają luki	101
Strategie	103
8.7. Dywersyfikacja.....	105
8.8. Dywergencje	107

8.9. Wskocz i wyskocz.....	110
8.10. Kanaly.....	111
8.11. Metody mieszane.....	113
8.12. Automaty.....	115
9. Strategie rekinów giełdowych.....	117
9.1. Strategie Warrena Buffetta.....	118
9.2. Strategie Donalda Trumpa.....	119
9.3. Strategie Petera Lyncha.....	120
9.4. Strategie Roberta Kiyosakiego.....	120
9.5. Strategie Romana Karkosika.....	121
10. Kupuj plotki, sprzedawaj fakty.....	123
11. Ryzyko.....	125
11.1. Czym jest ryzyko.....	125
11.2. Minimalizacja ryzyka.....	127
11.3. Giełda a psychika.....	129
12. Organizacja pracy.....	131
13. Wybór platformy transakcyjnej.....	133
13.1. Jak uruchomić platformę.....	134
13.2. I co dalej.....	134
14. Formacje techniczne dające zarobić.....	141
14.1. Czym są formacje.....	141
14.2. Budowa świecy wzrostowej.....	143
14.3. Budowa świecy spadkowej.....	143
14.4. RGR.....	145
14.5. ORGR.....	147
14.6. Trójkąty.....	149
14.7. Prostokąty.....	151
14.8. Spodek.....	152
14.9. Podwójny szczyt.....	154
14.10. Podwójne dno.....	155
15. Upadłość spółki a nasze pieniądze.....	157
15.1. Czym jest upadłość.....	157
15.2. Upadłość spółki w praktyce.....	157
15.3. Ile trwa upadłość.....	161
16. Inne opcje.....	165
16.1. IPO — rynek pierwotny.....	165

Jak kupić akcje na rynku pierwotnym	170
16.2. Forex — rynek walutowy	171
Pary walutowe	172
Główne pary walutowe.....	172
Kiedy zarabiamy	173
Ile to kosztuje	174
Jak handlować	175
Czynniki wpływające na kursy walut.....	176
Ryzyko.....	177
16.3. Surowce i towary	178
16.4. Numizmatyka i antyki.....	182
17. Podatki.....	185
17.1. Uregulowania	185
17.2. Kiedy płacimy podatek.....	186
17.3. Obliczanie podatku	187
17.4. Kiedy nie płacimy podatku	187
17.5. Rozliczanie podatku.....	188
18. Zadbaj o zdrowie	193
19. Podsumowanie	195

Dodatki

Cytaty rekinów	199
Warren Buffett	199
Winston Churchill.....	201
Albert Einstein.....	201
Donald Trump	202
Harmonogram sesji	203
Spis domów maklerskich.....	207
Fundusze inwestycyjne	213
Wprowadzenie.....	213
W co inwestują fundusze	213
Jak zainwestować w fundusz.....	214
Kiedy zarabiamy	215
Wybór funduszu	215
Podsumowanie	217
Słowniczek	219

14. Formacje techniczne dające zarobić

14.1. Czym są formacje

Formacje techniczne to nic innego jak graficzne przedstawienie ruchu cen akcji w określonym horyzoncie czasowym. W ich poszukiwaniu możemy stosować wykresy liniowe i świecowe. Wykres liniowy tworzy linia osadzona na wykresie pomiędzy osią czasu i ceny. Jest ona rysowana najczęściej w procentach zamknięcia waloru w danym dniu. Jednak można się spotkać z wykresami liniowymi, które będą bazowały na innych wartościach cen. Przykładem może być średnia cen z danego dnia. Wszystko będzie zależec od samego inwestującego, jakie wartości będą dla niego najskuteczniejsze i najbardziej wiarygodne. Taki wykres został przedstawiony poniżej.

Rycina 26. Wykres liniowy

Kolejnym rodzajem wykresu jest wykres świecowy. Składa się on ze świec japońskich stosowanych w analizie technicznej. Podstawowymi świecami są świece wzrostowe i spadkowe. Ta pierwsza ze świec jest świecą wzrostową, której budowa przypomina cienki prostokąt wraz z „knotami” po obu stronach, zwanymi cieniami: odpowiednio górnym i dolnym. Kolor świec wzrostowych zazwyczaj ma wypełnienie białe lub zielone. Drugi rodzaj świec to świece spadkowe o czarnym lub czerwonym korpusie. Ponadto występuje też szereg innych świec, jak szpulki, świece wysokiej fali czy też harami. Każda z nich ma swoją wymowę i oznacza zupełnie coś innego. Inwestowanie na podstawie wykresów świecowych i występujących tam formacji jest bardzo popularną metodą określania momentów wejścia i wyjścia z rynku. Przykłady wykresu i budowy świec zostały przedstawione poniżej.

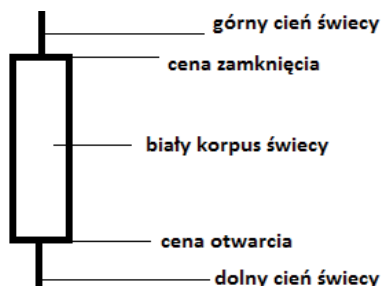

Rycina 27. Wykres świecowy

14.2. Budowa świecy wzrostowej

Świeca wzrostowa składa się z podłużnego korpusu przypominającego prostokąt o określonym kolorze. W większości przypadków jest to kolor biały lub zielony, jednak to kwestia indywidualna. Większość programów do analizy technicznej pozwala na ustawianie kolorów świec według własnych potrzeb. Kreski na górze i dole świecy to tak zwane cienie. Pokazują one, jaki był kurs maksymalny i minimalny w ciągu dnia. Podstawa świecy tworzy cenę otwarcia, a jej górna podstawa cenę zamknięcia. Oznacza to, że kurs końcowy był inny od kursu początkowego, co wyrysowało świecę wzrostową o pozytywnym sygnale.

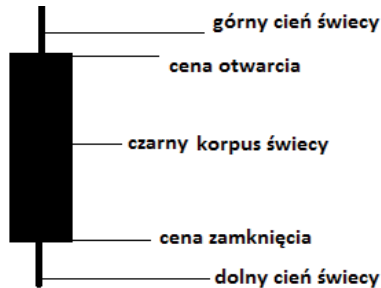

Rycina 28. Budowa świecy wzrostowej

14.3. Budowa świecy spadkowej

Świecę spadkową tworzy zazwyczaj długi czarny korpus, który może również mieć cienie górne i dolne. Wymowa takiej świecy jest negatywna i oznacza, że na rynku dominowała podaż i sprzedający. W przeciwieństwie do świecy wzrostowej w tym

przypadku górna podstawa prostokąta oznacza kurs otwarcia, a dolna kurs zamknięcia. Im dłuższa świeca, tym bardziej jej wymowa może świadczyć o jej sile i o presji strony podażowej.

Rycina 29. Budowa świecy spadkowej

Poniżej został przedstawiony wykres składający się ze świec japońskich (na przykładzie wykresu cen ropy w okresie od 2002 roku do 2008 roku). Na rysunku doskonale widać rozłożenie sił podaży i popytu. W okresie hossy, do połowy 2008 roku, przeważały świece wzrostowe z długim białym korpusem. Na rynku dominował popyt, co przekładało się na wzrosty cen. Następnie wykres wszedł w fazę mocnej przeceny i bessy, co również widać na wykresie w postaci długich czarnych świec spadkowych. Często potwierdzeniem wymowy takiej świecy są obroty, które również informują nas o sile byków, czyli kupujących, lub też o sile niedźwiedzi — sprzedających.

Wyszukiwanie odpowiednich formacji na wykresie to trudne zajęcie, wymagające dużego doświadczenia i praktyki. Czasami jeden wykres może wyglądać inaczej i oznaczać zupełnie

coś innego dla każdego z nas. Zdolność trafnego wylapywania odpowiednio ukształtowanego wykresu cen zwiększa nasze szanse na sukces i zarobek. Jest to doskonały sposób na wspieranie naszej strategii inwestycyjnej i na ustalanie poziomów wejścia bądź też opuszczenia rynku. Analiza wykresów i obrotów może nam dostarczyć wielu cennych informacji i ułatwić podjęcie decyzji.

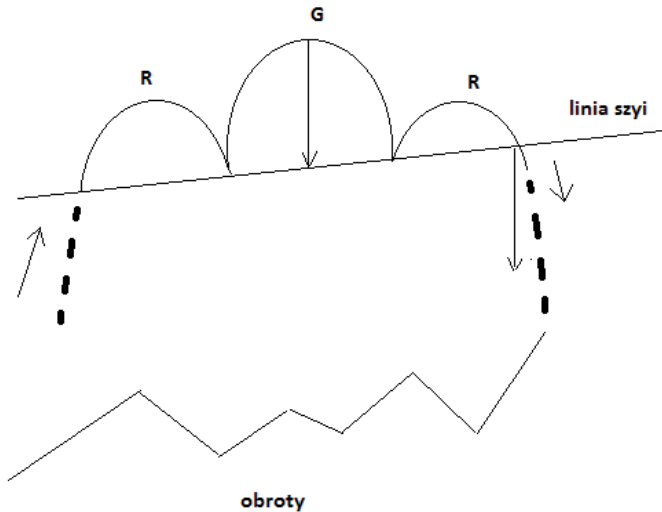

Rycina 30. Świece japońskie

14.4. RGR

Pod tymi trzema literami ukryte są słowa: ramię — głowa — ramię. Jest to jedna z najczęściej spotykanych formacji i jednocześnie bardzo wiarygodna i skuteczna. Poniżej został

przedstawiony przykładowy wykres takiej formacji i tego, jak powinna być ona wyrysowana przez ceny interesującej nas spółki.

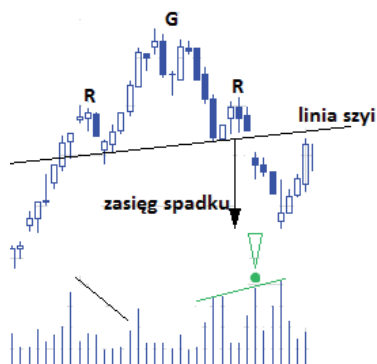

Rycina 31. Formacja RGR (ramię — głowa — ramię)

Przy tworzeniu się tej formacji warto zwrócić uwagę na obroty. Podczas kształtowania się lewego ramienia obroty powinny stopniowo rosnąć, a następnie przy tworzeniu głowy widocznie spadać. Dopiero podczas tworzenia się prawego ramienia i przebicia linii szyi, która kończy formację, obroty powinny wzrosnąć. Przebicie linii szyi to kluczowy moment, który daje silny sygnał do sprzedaży akcji. Zasięg spadków teoretycznie powinien być równy odcinkowi od szczytu głowy do jej podstawy, którą tworzy linia szyi, mierzonego od miejsca przecięcia przez prawe ramię linii szyi. Wszystko ogranicza

się do określenia idealnego momentu wejścia na rynek pod tę formację.

Poniżej została przedstawiona formacja RGR na wykresie spółki KGHM, wraz z obrotami. Została ona wyrysowana w marcu 2011 roku i spowodowała spadek kursu akcji ze 172 zł do blisko 152 zł.

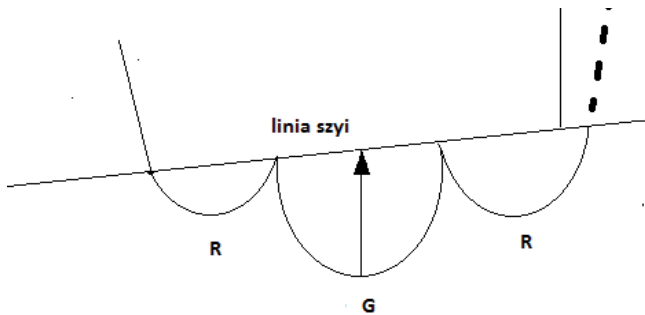
Rycina 32. RGR w praktyce

Można zauważyć wzrost obrotów przy tworzeniu się lewego ramienia, a także przy tworzeniu głowy formacji. Potwierdzeniem wyrysowania się formacji było przebicie przez wykres linii szyi przy zwiększonych obrotach. Zwiększone obroty zostały zaznaczone na wykresie wykrzyknikiem. Po zmniejszeniu się do zera impetu spadku, kurs podjął próbę powrotu pod linię szyi i domknięcia powstałej wcześniej luki.

14.5. ORGR

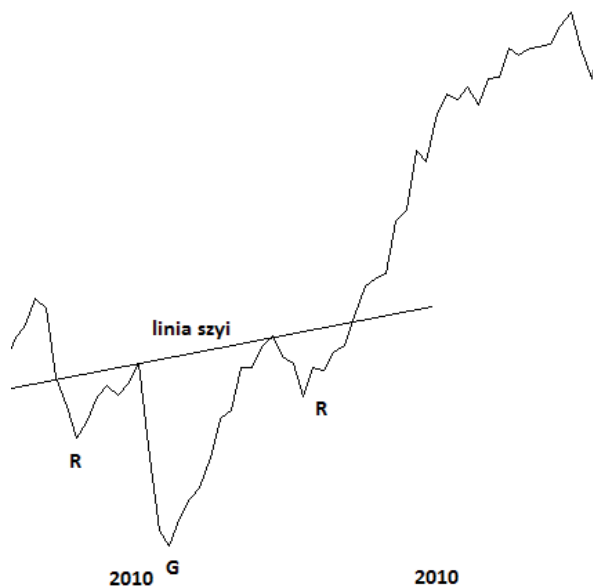
ORGR oznacza odwróconą głowę z ramionami i jest formacją odwrotną do zwykłego RGR. Jej wypełnienie i wyrysowa-

nie może zapowiadać zmiany trendu na rynku. Natomiast obroty zachowują się tak samo jak przy zwykłej formacji RGR — wzrost przy tworzeniu ramion, lekki spadek przy głowie i zwiększone obroty podczas wybicia się kursu z formacji, czyli podczas przecinania linii szyi przez kurs. Poniżej został przedstawiony wykres formacji ORGR. Potencjalny zasięg wzrostu to odległość od podstawy głowy do linii szyi, zaznaczona na wykresie strzałką skierowaną w górę.

Rycina 33. Formacja ORGR (odwrócone ramie — głowa — ramie)

Na rycinie 34 została zaznaczona formacja ORGR (wykres dzienny indeksu SWIG-80). Po uformowaniu się prawego ramienia formacji nastąpiło przebicie linii szyi, co dało silny sygnał kupna dla inwestorów. Na wykresie widać, że sygnał, jaki powstał, był wiarygodny i spowodował silne zwyżki na indeksie. Zasięg wzrostu był większy niż odległość od szczytu głowy do podstawy formacji, co świadczyło o sile byków.

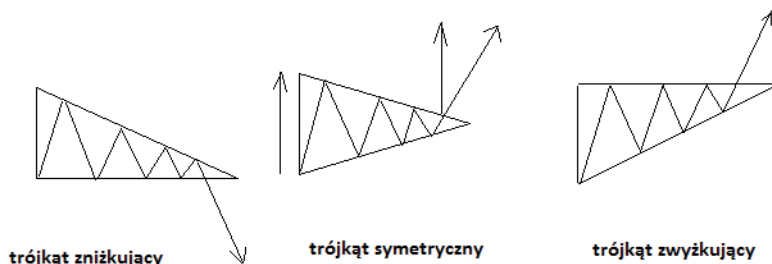

Rycina 34. SWIG-80 — formacja ORGR

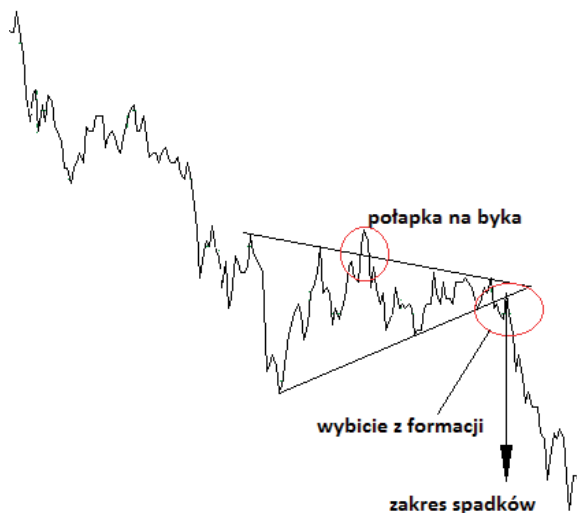
14.6. Trójkąty

Formacja trójkąta jest formacją odwrócenia lub kontynuacji trendu. W przypadku formacji trójkąta możemy rozróżnić trzy trójkąty: symetryczny, zwyżkujący i zniżkujący. Wyrysowanie się tej formacji może świadczyć o zbliżającym się większym ruchu cen. Obroty podczas kształtowania się formacji trójkąta wzrastają, gdy nastąpi wybicie się kursu z trójkąta i przebicie jednej z jego ścian, w zależności od kierunku ruchu cen (rycina 35).

Na rycinie 36 przedstawiony został wykres kontraktów terminowych na WIG-20 w skali pięciominutowej, z zaznaczoną formacją trójkąta symetrycznego.

Rycina 35. Rodzaje trójkąta

Rycina 36. Formacja trójkąta symetrycznego na kontraktach na WIG-20

Widać, jak w trakcie tworzenia formacji trójkąta w jego środkowej części nastąpiła próba wybiecia się ponad linię oporu. Okazało się to jednak fałszywym sygnałem i pułapką na byka. Po nieudanej próbie kurs powrócił do formacji, a następnie

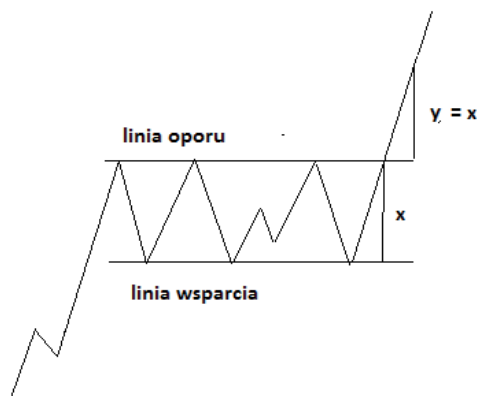

doszło do wybicia dołem z trójkąta. Dało to sygnał do sprzedaży i impuls do dalszych spadków.

Po wybiciu z trójkąta możemy również zauważyć, że nastąpiła próba powrotu do formacji, jednak presja sprzedających była zbyt silna i niedźwiedzie nie pozwoliły na odwrócenie sytuacji na korzyść byków.

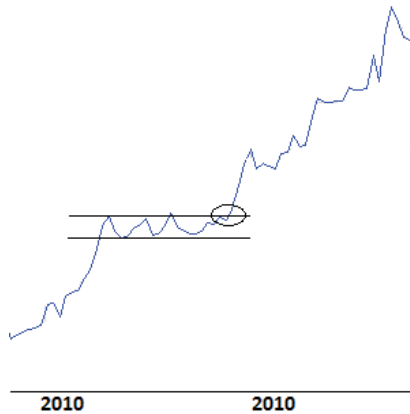
14.7. Prostokąt

Często spotykanymi formacjami na naszym rynku są prostokąty. Ich kształtowanie się stanowi pewnego rodzaju konsolidację przed dalszym ruchem cen. W przypadku prostokątów kurs porusza się wewnątrz figury ograniczonej przez jej boki, które stanowią wsparcie i opór dla kursu cen. Wybicie się z formacji daje silny sygnał kupna lub sprzedaży, w zależności od tego, w którym kierunku ono nastąpi. Poniżej wykres takiej formacji.

Rycina 37. Formacja prostokąta

Formacje prostokąta są formacjami kontynuacji trendu. Na rycinie akcji Redana zaznaczona została powyższa formacja, z momentem wybicia się wykresu z jej „wnętrza”.

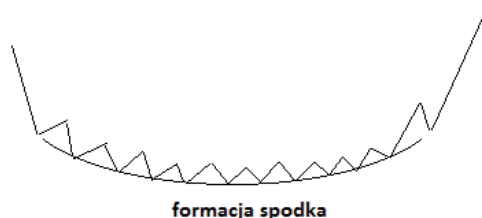
Rycina 38. Redan — formacja prostokąta

Po pokonaniu jednej z linii prostokąta (sygnał zaznaczony w kole), która stanowiła jednocześnie opór dla cen, nastąpiła kontynuacja trendu. Ceny rosły, osiągając coraz to wyższe szczyty.

14.8. Spodek

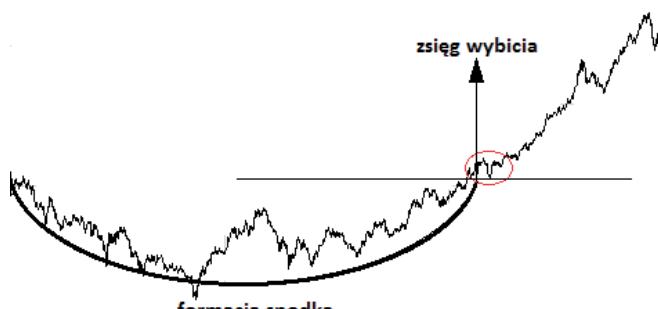
Jest to ciekawa formacja, którą bardzo dobrze widać na wykresie i dość łatwo ją rozpoznać. Często spodki kształtują się przez jakiś czas, co stanowi dłuższą formę akumulacji papieru. Podczas kształtowania się tej formacji obroty na początku wzrastają, aby następnie wyhamować i osiągnąć najmniejszą wielkość w środkowej części spodka. Wzrost obrotów obser-

wowany jest podczas wybijania się kursu z formacji spodka. Oczywiście obroty nie są konieczne do wystąpienia tej formacji, a jedynie zwiększają jej wiarygodność.

Rycina 39. Formacja spodka

Poniżej został przedstawiony wykres indeksu BUX notowanego w Budapeszcie, na którym została zaznaczona formacja spodka. Wybicie się z formacji dało silny impuls do wzrostów, których zasięg na rysunku został zaznaczony strzałką. Na rysunku w kole zaznaczony został moment próby powrotu do formacji, po której nastąpiło odbicie od linii wsparcia i kontynuacja wzrostów.

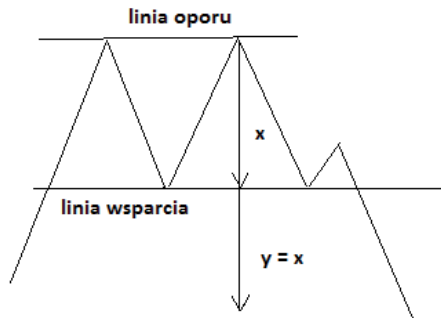

Rycina 40. BUX — formacja spodka

Wybicie ze spodka było doskonałym momentem do zajęcia pozycji i wejścia na rynek. Dodatkowym sygnałem była nieudana próba powrotu do spodka, zaznaczona na rysunku.

14.9. Podwójny szczyt

Jak nazwa sama wskazuje, formację tę tworzą dwa szczyty przypominające literę „M”, które jednocześnie stanowią opór. Drugie podejście kursu pod opór i wyrysowanie drugiego szczytu często działa na wyobraźnię sprzedających. Prowadzi to do zwiększenia się podaży, a ta z kolei przekłada się na spadki, prowadząc kurs do ważnego wsparcia. Z kolei prowadząc linię przez wierzchołki szczytów, otrzymamy wspomnianą linię oporu. Często może nastąpić jeszcze jedna próba pokonania linii oporu, co skutkuje wyrysowaniem trzeciego szczytu.

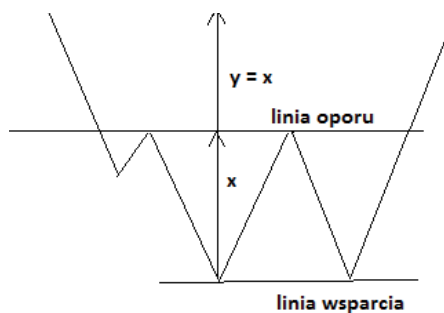
Rycina 41. Formacja „M”

Zasięg spadku jest równy wysokości mierzonej od podstawy do końca szczytu. Na rysunku został oznaczony literą „X”,

natomiast zasięg spadku — „Y”. Dobrym momentem wyjścia z rynku jest przebicie się kursu przez linię wsparcia, dodatkowo potwierdzone zwiększonymi obrotami. Podczas przebicia wsparcia może nastąpić ruch powrotny w kierunku formacji. Jeżeli powrót okaże się skuteczny i uda się sforsować linię oporu, która była wcześniej linią wsparcia, to możemy mieć do czynienia z zanegowaniem formacji.

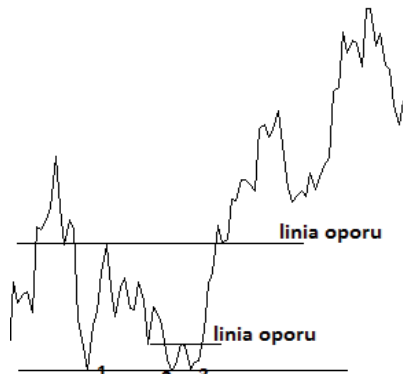
14.10. Podwójne dno

Formacją odwrotną do formacji podwójnego szczytu jest podwójne dno. Analogicznie do tej pierwszej wykres tworzy dwa szczyty skierowane wierzchołkami w dół, co kształtem przypomina literę „W”. Podwójne dno jest potwierdzeniem, że ceny nie chcą już spadać i na rynku zaczynają dominować byki. Przebicie linii oporu daje sygnał kupna, co także mogą potwierdzać zwiększone obroty. Stanowi to dobry sygnał do wejścia na rynek i zajęcia pozycji, zwłaszcza że formacja podwójnego dna jest formacją odwrócenia trendu. Poniżej rysunek podwójnego dna.

Rycina 42. Formacja „W”

Należy jednak pamiętać, żeby nie opierać się tylko na samych formacjach, gdyż możemy zostać wprowadzeni w błąd przez rynek, który może nam dać mylne sygnały, lub źle odczytamy wykres. Dlatego warto potwierdzać wiarygodność formacji innymi wskaźnikami czy też analizą fundamentalną. Im bardziej zdywersyfikujemy naszą strategię, tym bardziej zmniejszymy nasze ryzyko i możliwość porażki oraz utraty pieniędzy.

Rycina 43. WIG-20 — formacja „W” i potrójnego dna

Widzimy utworzenie się formacji potrójnego i podwójnego dna, zaznaczonego numerami 1, 2 i 3. Problemy z pokonaniem wsparcia i z wyrysowaniem przez wykres potrójnego dna dały bykom sygnał do ataku, co przelożyło się na wzrosty i wzrost kursu cen. Przebicie linii oporu dodatkowo wzmocniło wymowę formacji i zadziało pozytywnie na inwestorów.

Obok formacji podwójnego dna formacja potrójnego dna jest często spotykana. Potwierdza możliwość odwrócenia trendu i zmiany kierunku ruchu cen na wykresie. Dodatkowo, punkty, które tworzą dno formacji, stanowią istotny poziom wsparcia.

16. Inne opcje

16.1. IPO — rynek pierwotny

Lata 2009 i 2010 okazały się bardzo zyskowne dla inwestorów kupujących spółki na rynku pierwotnym. Mimo że na plecach wciąż można było odczuć oddech kryzysu i ostatniej bessy na rynkach kapitałowych, to jednak znalazły się spółki, które właśnie w tym okresie debiutowały na warszawskiej GPW. Kolejny raz podjęcie ryzyka związanego z kupnem akcji na rynku pierwotnym okazało się słuszną decyzją i pozwoliło na osiągnięcie zysku z inwestycji. Ludzie jeszcze raz zaufali instytucjom i spółkom, powierzając im swoje pieniądze.

Poniżej w tabeli przedstawione zostały debiuty spółek w 2009 roku, wraz z ceną emisyjną i ceną, jaką akcje osiągnęły w dniu debiutu (na zamknięcie sesji).

Tabela 5. Debiuty spółek w 2009 r.

SPÓŁKA	CENA EMISYJNA	DEBIUT	DATA
Centrum Klima*	7,1	11,00	6.01.09
Bumech	13,6	18,89	14.01.09
GPM Vindexus	6	7,8	23.03.09
Aplisens	6	6,65	25.05.09

SPÓŁKA	CENA EMISYJNA	DEBIUT	DATA
Ipopema Securities	5	5,87	26.05.09
LW Bogdanka	48	57,5	25.06.09
Delko	9,5	10,52	18.09.09
Arctic Paper	15	15,40	23.10.09
Asseco South Eastern	14	17,2	28.10.09
PGE	23,00	25,99	06.11.09
Patentus	2,3	2,45	09.11.09
PCC Intermodal	3,00	3,15	18.12.09
Intakus	2,2	2,12	22.12.09

* przejście z NC na rynek główny

Źródło: http://www.gpw.pl/debiuty_2009 [data dostępu: 22.05.2012].

Z powyższej tabeli widać, że jedynie spółka Intakus debiutująca 22 grudnia dała ujemny wynik z inwestycji i zadebiutowała poniżej ceny emisyjnej. Pozostałe spółki odnotowały wzrosty. Był to bardzo dobry wynik, zwłaszcza po okresie gwałtownych i panicznych spadków spowodowanych kryzysem w sektorze bankowym i upadkiem największych amerykańskich banków.

Poniżej kolejne zestawienie spółek, które zadebiutowały na parkiecie w 2010 roku.

Tabela 6. Debiuty spółek w 2010 r.

SPÓŁKA	CENA EMISYJNA	DEBIUT	DATA
Eko Holding	7,20	8,25	24.03.10

16. Inne opcje

SPÓŁKA	CENA EMISYJNA	DEBIUT	DATA
Ferro	10,60	12,57	14.04.10
Berling	7,00	7,30	15.04.10
PZU	312,50	360,00	12.05.10
Dolnośląskie Surowce Skalne	17,00	15,85	17.05.10
Kulczyk Oil Ventures	1,89	1,83	25.05.10
Rank Progress	10,77	10,70	08.07.10
Abc Data	2,35	2,36	17.06.10
Tauron	5,13	5,05	30.06.10
Tesgas*	14,50	15,85	21.07.10
Harper Hygenics	4,10	4,70	23.07.10
Z.P.C. Otmuchów	13,50	14,49	29.09.10
ZUE	15,00	15,19	01.10.10
Opteam	5,44	5,65	11.10.10
Interbud-Lublin	15,00	17,30	12.10.10
Polmed	3,50	3,72	21.10.10
Krynicyki Recykling*	3,70	3,87	26.10.10
Ed Invest	7,50	7,31	27.10.10
Fortuna Entertainment Group	17,00	17,15	28.10.10
Robyg	2,00	2,01	03.11.10
Agroton Public Limited	27,00	26,89	08.11.10

SPÓŁKA	CENA EMISYJNA	DEBIUT	DATA
GPW	43,00 / 46.00	54,00	09.11.10
Trans Polonia*	8,00	9,00	25.11.10
4fun Media	18,00	15,94	30.11.10
Milkiland N.V.	33,78	36,1	06.12.10
Europ. Centr. Odszkodowań	18,00	18,08	29.12.10

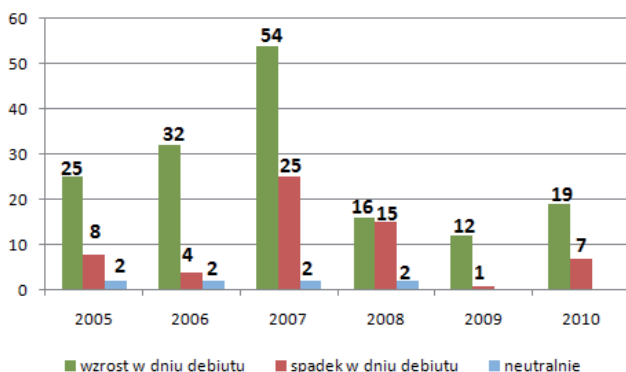
* przejście z NC na rynek główny

Źródło: http://www.gpw.pl/debiuty_2010 [data dostępu: 22.05.2012].

Jak pokazują historyczne dane, debiuty spółek na warszawskim parkiecie w znacznej większości przypadków dawały zarobić inwestorom, więc rok 2010 można zaliczyć do udanych na rynku pierwotnym. Z dwudziestu sześciu spółek, które zadebiutowały na warszawskim parkiecie (zestawione w tabeli powyżej), tylko siedem miało cenę zamknięcia niższą od ceny emisyjnej w dniu debiutu. Pozostałe spółki odnotowały wzrost i dały zarobić inwestorom.

Podczas zapisu na akcje w pierwszej ofercie publicznej należy zwrócić uwagę na liczbę oferowanych akcji. Jeżeli będzie ich zbyt dużo w rękach inwestorów indywidualnych, pojawia się ryzyko, że nastąpi duża podaż w dniu debiutu. Będzie to wynikało z chęci realizacji zysku przez inwestorów, co może się przelożyć na niższą cenę i mniejszy zarobek, a nawet stratę. Warto zatem śledzić zainteresowanie pozostałych inwestorów takimi akcjami. Dodatkowo powinniśmy zapoznać się z prospektem emisyjnym spółki, w którym będziemy mogli się dowiedzieć się o finansach, a także o planach spółki.

Na wykresie poniżej przedstawione zostały debiuty spółek na GPW, począwszy od 2005 roku. Najwięcej spółek, bo aż osiemdziesiąt, trafiło na parkiet w 2007 roku, z czego ceny akcji pięćdziesięciu czterech z nich wzrosły w pierwszym dniu ich notowań. Następne lata przyniosły znacznie mniejszą liczbę debiutujących spółek, co zapewne było uzależnione od nastrojów na światowych rynkach kapitałowych. Okres kryzysu okazał się wystarczająco silnym bodźcem do tego, by odstraszać spółki od debiutu na GPW.

Rycina 45. Zestawienie debiutów z lat 2005–2010

Porównując powyższy wykres z koniunkturą na GPW, można zauważyć, że kulminacja debiutów spółek miała miejsce pod koniec ostatniej hossy. Świadczyć to może o tym, że spółki doskonale potrafią wykorzystać dobre nastroje na światowych parkietach do wejścia na giełdę i pozyskania dodatkowego kapitału od inwestorów i akcjonariuszy.

Jak kupić akcje na rynku pierwotnym

Aby mieć możliwość kupna akcji na rynku pierwotnym, spółka musi wyrazić zgodę na emisję nowych akcji. Jeżeli emitent, w tym przypadku spółka, zadecyduje o emisji publicznej i skieruje ją do inwestorów indywidualnych takich jak my, to będziemy mogli w niej uczestniczyć. Wszystkie informacje na temat emisji, planów, ceny emisyjnej, harmonogramu zapisów, ryzyka związanego z zakupem akcji i wyników finansowych znajdziemy w prospekcie emisyjnym, który stanowi źródło informacji na temat spółki. Prospekt taki powinien zostać zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego i podany do publicznej wiadomości.

W dobie komputerów i wszechobecnego internetu coraz częściej możemy składać zapisy na akcje przez internet, w odpowiednim domu maklerskim. Jedyny warunek to konieczność posiadania rachunku maklerskiego. Kolejny krok to zgromadzenie odpowiedniej gotówki na zakup akcji. Warto zwrócić uwagę na popularność oferty i zainteresowanie wśród inwestorów. Im będzie ono większe, tym większa możliwość redukcji zapisu. Redukcja to ograniczenie przydziału na zapisane akcje. Jeżeli kupujących będzie więcej od planowanej emisji, to następuje wspomniana redukcja, czyli dostaniemy mniej akcji, niż byśmy chcieli. Przy złożeniu zapisów na sto akcji i przy redukcji na poziomie 50%, otrzymamy tylko połowę tego, na co się zapisaliśmy. Aby otrzymać sto akcji, musielibyśmy złożyć zapis na dwieście akcji.

Co do planowanych ofert na rynku pierwotnym, to możemy je znaleźć w internecie na stronach serwisów poruszających te-

matykę rynku giełdowego, a w tym rynku pierwotnego. Takimi serwisami są chociażby: Bankier.pl, Investorsi.pl, Money.pl, IPO.pl czy też Interia.pl. W odpowiednim dziale znajdziemy spółki, które mają w planie zadebiutować na rynku pierwotnym, a także te, które już to zrobiły.

Czy następne lata na rynku pierwotnym będą równie udane jak te poprzednie? Z pewnością liczba debiutów będzie zależeć od koniunktury i od nastrojów, jakie będą panować na giełdach. Natomiast co do zyskowności, to opierając się na statystykach z przeszłości, można wnioskować, że będzie można na nich zarobić.

16.2. Forex — rynek walutowy

Forex pochodzi od angielskiego zwrotu *Foreign Exchange* i oznacza międzynarodową wymianę walut. Handel na rynku walutowym, w przeciwieństwie do rynku akcji czy kontraktów terminowych nie odbywa się w jednym miejscu, lecz stanowi rynek pozagiełdowy (globalny) zwany OTC (*Over The Counter*).

Dzięki globalizacji, komputeryzacji i informatyzacji transakcje zawierane są za pomocą internetu — za pomocą odpowiednich platform transakcyjnych udostępnianych przez brokerów. Handel trwa 24 godziny na dobę, 5 dni w tygodniu, od niedzieli od 23.00 do piątku do 23.00.

Jest to największy rynek na świecie, wolumen dziennego obrotu na rynku walutowym sięga już około 4 bln dolarów. Dzięki temu wiele banków wykorzystuje go do zarabiania i dywersyfikacji swojego portfela. Natomiast ceny walut, które tak często

widzimy w kantorach, to nic innego jak konsekwencja popytu i podaży na odpowiednich parach walutowych.

Rynek walutowy często jest nazywany grą bogów. Jest przeznaczony dla najbardziej doświadczonych uczestników rynków finansowych. Smaku wszystkiemu dodaje możliwość korzystania z ogromnego lewarowania, czyli z tak zwanej dźwigni finansowej, która w przypadku rynku walutowego może wynosić nawet 1 : 200. Taka dźwignia w praktyce oznacza, że inwestując 10 000 zł przy dźwigni 1 : 200, w rzeczywistości „dysponujemy” kwotą (kontraktem) rzędu 2 000 000 zł. Czyli dysponując kwotą 200 dolarów i zawierając transakcję na rynku Forex na określoną parę walutową przy dźwigni 1 : 200, przy 1 dolarze zwiększymy kwotę do 400 dolarów. Tym samym, posiadając 200 dolarów, będziemy mogli kupić waluty za 40 000 dolarów (efekt dźwigni — lewarowanie).

Pary walutowe

Na rynku walutowym transakcje zawiera się na określonych parach walutowych. W przypadku pary EUR/PLN mówimy, że euro notowane jest w stosunku do złotówki po określonym kursie, a każda transakcja oznacza kupno jednej waluty i automatycznie sprzedaż drugiej. Sam kurs pary walutowej to nic innego jak stosunek kursu jednej waluty do kursu drugiej, przy czym pierwsza z nich stanowi walutę bazową w stosunku do drugiej, do której ustala się kurs waluty kwotowanej.

Główne pary walutowe

EUR/PLN

USD/PLN

EUR/GBP

EUR/JPY

EUR/USD	USD/CHF
AUD/NZD	USD/JPY
EUR/CHF	GBP/USD
AUD/USD	

Kiedy zarabiamy

Podobnie jak w przypadku kontraktów terminowych, na rynku walutowym możemy zarabiać zarówno na wzrostach, jak i na spadkach kursu walut. Jeżeli przewidujemy, że euro będzie się umacniało w stosunku do złotówki (na przykład ze względu na spadek PKB i spowolnienie gospodarcze w naszym kraju), to składamy zlecenie kupna na parę EUR/PLN. Gdy nasze oczekiwania się sprawdzą, osiągniemy zysk i zarobimy. Natomiast jeżeli okaże się, że raporty odnośnie sytuacji gospodarczej nie są aż tak złe i spadek PKB nam nie grozi, to prawdopodobnie sytuacja się zmieni i złotówka się wzmocni. Wtedy automatycznie poniesiemy stratę.

Podczas zawierania transakcji należy pamiętać o wspomnianej dźwigni finansowej, obecnej na rynku walutowym, która nawet w przypadku małych wahań procentowych może znacząco wpływać na wartość portfela, zwiększając jednocześnie ryzyko inwestycyjne.

Dlatego też zarabianie na wahaniami kursowych to zajęcie bardzo trudne, wymagające umiejętności, odpowiedniej wiedzy i doświadczenia. Osoba, która nie posiada odpowiedniej „świadomości inwestycyjnej”, powinna dwa razy się zastanowić, zanim postanowi zostać aktywnym uczestnikiem rynku walutowego.